

Ομιλία της Επιτρόπου Μαρίας Δαμανάκη

στη Βουλή των Ελλήνων,

στην κοινή συνεδρίαση της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και της Διαρκούς Επιτροπής Παραγωγής και Εμπορίου

Check Against Delivery
Seul le texte prononcé fait foi
Es gilt das gesprochene Wort

Αθήνα, 6 Μαΐου 2011

Κύριοι και κυρίες Βουλευτές,

Με χαρά και συγκίνηση βρίσκομαι σήμερα ανάμεσά σας. Σας ευχαριστώ για την πρόσκλησή σας και την ευκαιρία που μου δίνετε να βρεθώ και πάλι σε γνώριμα μέρη. Εδώ στην Βουλή, ανάμεσα σε παλιούς συναδέλφους, που για πολλά χρόνια συνεργαστήκαμε με αλληλοεκτίμηση στο παρελθόν αλλά και ανάμεσα σε νέα πρόσωπα, που δεν είχα την ευκαιρία να γνωρίσω από κοντά και να δουλέψω μαζί τους. Θέλω ειλικρινά να σας πω ευθύς εξ'αρχής πως στα πρόσωπά σας δεν αναγνωρίζω φίλους και αντιπάλους. Θέλω να συνεργασθούμε ως συνοδοιπόροι με θέσεις και απόψεις για το παρόν και το μέλλον αυτού του τόπου και της ευρύτερης Ευρωπαϊκής οικογένειας, στην οποία ανήκουμε.

Προσέρχομαι λοιπόν σήμερα ενώπιόν σας ως Ευρωπαϊά Επίτροπος αρμόδια για τη θαλάσσια πολιτική και την αλιεία.

Γενική περιγραφή του χαρτοφυλακίου

Είναι σχετικά εύκολο να σας περιγράψω τις αρμοδιότητές μου σχετικά με την αλιεία. Η διατήρηση των θαλάσσιων πόρων είναι ένας από τους έξι τομείς πολιτικής για τους οποίους η Συνθήκη της Λισαβόνας αναθέτει στην Ευρωπαϊκή Ένωση αποκλειστική αρμοδιότητα. Η θάλασσα αποτελεί κοινό πόρο, κοινή περιουσία των ευρωπαϊών πολιτών. Γιαυτό οι αποφάσεις για την αλιεία λαμβάνονται σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και εφαρμόζονται υποχρεωτικά από τα κράτη μέλη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει τις λύσεις στο Συμβούλιο και στο Κοινοβούλιο που συναποφασίζουν. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ελέγχει την εφαρμογή τους και λαμβάνει ανάλογα μέτρα.

Πέρα από την αλιεία, το χαρτοφυλάκιό μου περιλαμβάνει την θαλάσσια πολιτική. Πρόκειται για μια νέα δράση που τώρα αναπτύσσεται μέσα από τον συντονισμό επιμέρους πολιτικών γύρω από τη θάλασσα, όπως η ναυτιλία, το περιβάλλον, η ενέργεια, ο τουρισμός. Εδώ η αρμοδιότητα δεν ανήκει αποκλειστικά στην Επιτροπή. Ασκείται από κοινού με τα κράτη μέλη.

Δυο λόγια τώρα για κάθε μια από τις δύο πτυχές του χαρτοφυλακίου μου.

Πολιτική Αλιείας

Κατά πρώτο η αλιεία - μια αποκλειστική αρμοδιότητα της ΕΕ.

Βασική φιλοδοξία κατά την διάρκεια της θητείας μου είναι η ριζική μεταρρύθμιση της κοινής Αλιευτικής πολιτικής. Η δημόσια διαβούλευση ξεκίνησε πριν τρία χρόνια και ολοκληρώθηκε το τέλος του 2010. Τώρα η πρότασή μου έχει κατατεθεί στην Επιτροπή και θα ανακοινωθεί το τελευταίο δεκαήμερο του Ιουλίου.

Προτείνουμε ένα νέο βασικό κανονισμό, νέους κανόνες λειτουργίας της κοινής οργάνωσης της αγοράς, νέο ταμείο Αλιείας και μια νέα πολιτική σχετικά με την εξωτερική διάσταση της αλιείας, δηλαδή την αλιεία έξω από Ευρωπαϊκά νερά.

Η μεταρρύθμιση θα καλύψει τα βασικά κενά της τρέχουσας νομοθεσίας.

1. Η μέχρι τώρα δράση μας δεν κατάφερε να αποτρέψει την υπεραλίευση και καταστροφή των ιχθυο-αποθεμάτων. Η μελέτη επιπτώσεων κατέληξε στη διαπίστωση ότι αν συνεχίσουμε έτσι, σε μια δεκαετία μόνο 8 από τα 136 είδη ψαριών που αλιεύουμε σήμερα θα είναι υγιή. Στη Μεσόγειο το 54% των ψαριών αλιεύονται πάνω από το ανεκτό όριο. Ο κίνδυνος για το μέλλον των ψαράδων μας και των παράκτιων περιοχών είναι ορατός. Η αειφορία της αλιείας και η βιωσιμότητα των θαλάσσιων οικοσυστημάτων είναι ο πρώτος στόχος της μεταρρύθμισης. Τα σχετικά μέτρα θα διασφαλίζουν τόσο την περιβαλλοντική αειφορία όσο και την οικονομική και κοινωνική βιωσιμότητα του αλιευτικού κλάδου. Βασικό μου μέλημα είναι να εξασφαλίσω ισορροπία ανάμεσα στους δύο αυτούς στόχους.

2. Σήμερα οι αποφάσεις σχετικά με την αλιεία λαμβάνονται στις Βρυξέλλες και είναι **εξαιρετικά** λεπτομερείς και πολλές φορές ασφυκτικές για τα κράτη μέλη και τους αλιείς. Η απλούστευση, η αποκέντρωση και η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στις εθνικές αρχές και τις αλιευτικές οργανώσεις είναι ο δεύτερος στόχος της μεταρρύθμισης. Και εδώ έχουμε μελετήσει διάφορα σενάρια και θα προχωρήσουμε στη μέγιστη δυνατή αποκέντρωση, που επιτρέπουν οι συνθήκες.

3. Η διασφάλιση του ελέγχου και της εφαρμογής των αποφάσεων είναι ο τρίτος στόχος. Εδώ έχουμε ήδη κάνει βήματα με τους νέους κανονισμούς εναντίον της παράνομης αλιείας σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Μέσα από την καλή συνεργασία με τις εθνικές αρχές άλλων χωρών έχουμε φτάσει ακόμη και στην απαγόρευση εισαγωγών από τρίτες χώρες φορτίων ψαριών που δεν έχουν πιστοποιητικά νόμιμης αλιείας. Ελπίζω και στην Ελλάδα η κατάσταση σχετικά με τους ελέγχους σύντομα να βελτιωθεί.

Για να φτάσουμε τα επίπεδα αυτά ίσως απαιτηθούν κάποιες προσωρινές θυσίες. Φροντίζουμε λοιπόν να υπάρχουν ειδικές ρυθμίσεις για τα μικρά σκάφη. (συντριπτική πλειοψηφία στην Ελλάδα).

Είναι πάντως βέβαιο πως όλοι οι ψαράδες θα κερδίσουν περισσότερα αν ψαρεύουν ένα ορισμένο ποσοστό από ένα πλούσιο και σταθερό απόθεμα παρά από ένα απόθεμα με μικρό και φθίνοντα πληθυσμό. Ιδιαίτερα αν επιθυμούν να δουν και τα παιδιά τους να τους διαδέχονται στο επάγγελμα και τις παράκτιες περιοχές που ζουν και εργάζονται να συνεχίσουν να εξασφαλίζουν δυνατότητες ευημερίας.

Οι λεπτομέρειες θα δημοσιευθούν σύντομα. Η πρότασή μας θα ενσωματώσει όσα διδάγματα αποκομίσαμε από τα λάθη μας. Οι επιδοτήσεις για προμήθεια νέων αλιευτικών σκαφών π.χ. αποδείχθηκαν αντιπαραγωγικές. Πρόθεση μεν ήταν να μειωθεί το κόστος για τον κλάδο, πλην όμως το μόνο που πετύχαμε ήταν να χρηματοδοτήσουμε νέα μεγαλύτερα σκάφη που κυνηγούν όλο και λιγότερα ψάρια. Πιστεύω ότι η κατάργηση αυτού του είδους επιδοτήσεων θα έχει θετική αντιμετώπιση από τις κυβερνήσεις αφού θα συμβάλλει στην ισοσκέλιση των κρατικών προϋπολογισμών.

Πάντως, η Ελλάδα οφείλει να κάνει καλύτερη χρήση των Κοινοτικών Πόρων. Μόλις πρόσφατα εγκρίθηκαν προς το ΤΕΜΠΕ τα πρώτα κοινοτικά σχέδια 35 εκατομμυρίων ευρώ. Αυτά προστέθηκαν στα μόλις 6 εκατομμύρια ευρώ που έχουν απορροφηθεί, σε σύνολο 208 εκατομμυρίων. που βρίσκονται στη διάθεσή μας, στη διάρκεια 4 από τα 7 έτη του προγράμματος. Έτσι καταφέραμε να ανεβάσουμε το ποσοστό απορρόφησης στο 19,67% του Προϋπολογισμού που και πάλι είναι μικρό.

Εσείς, τα μέλη του Ελληνικού Κοινοβουλίου, έχετε σημαντικό και αναβαθμισμένο ρόλο στο πλαίσιο της διαδικασίας ψήφισης της μεταρρύθμισης. Με την Συνθήκη της Λισαβόνας κάθε πρόταση κοινοτικής νομοθεσίας πρέπει να σας αποστέλλεται προς εξέταση. Περιμένουμε με ενδιαφέρον τις απόψεις σας.

Σε κάθε περίπτωση η νέα μεταρρύθμιση δεν σημαίνει ότι πρόκειται να επιβραδύνουμε την εφαρμογή των μέτρων που περιλαμβάνονται στον κανονισμό μας για τη Μεσόγειο. Το αντίθετο. Από τον περασμένο Ιούνιο που τέθηκε σε ισχύ ο κανονισμός, οι επιστήμονες επιβεβαιώνουν τις ανησυχίες τους για την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων της Μεσογείου και επιμένουν στην ανάγκη για αυστηρή επιβολή των μέτρων προστασίας που έχουμε θεσπίσει. Η Μεσόγειος είναι μια κλειστή θάλασσα. Το διάστημα για την ανανέωση των νερών της είναι 80-90 χρόνια. Φιλοξενεί το 6% των γνωστών θαλάσσιων ειδών, αν και δεν ξεπερνά το 1% της θαλάσσιας επιφάνειας της Γης. Θεωρείται καθοριστικό κέντρο βιοποικιλότητας για όλο τον πλανήτη (global biodiversity hot spot). Η μεγαλύτερη ποικιλία ειδών βρίσκεται σε βάθη μέχρι 50 μέτρα. Σπάνιοι τύποι κοραλλιογενών οικοσυστημάτων, όπως είναι τα λιβάδια Ποσειδωνίας, συναντώνται στις παράκτιες περιοχές της Μεσογείου. Κοντά στο 20% των θαλάσσιων ειδών της Μεσογείου βρίσκονται υπό απειλή εξαφάνισης, όπως η Μεσογειακή Φώκια, η χελώνα Καρέτα Καρέτα, διάφορα είδη καρχαριοειδών, και 2 είδη μικρής Φάλαινας.

Το ίδιο ισχύει και για τις ελληνικές θάλασσες οι οποίες έχουν πράγματι ιδιαίτερη βιοποικιλότητα και φιλοξενούν τουλάχιστον 150 είδη ψαριών που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο αλιείας.

Και δεν πρόκειται μόνο για τα ψάρια.

Οφείλουμε να προστατεύσουμε τους θαλάσσιους λειμώνες «ποσειδωνίας» που προσφέρουν μοναδικό καταφύγιο για τη θαλάσσια ζωή, αλλά επίσης προστατεύουν τις ακτές μας από την διάβρωση λόγω ανέμων και κυμάτων. Οι θάλασσες και οι ακτές μας αποτελούν εθνικό πλούτο. Και θέλω τα παιδιά μας να τις απολαύσουν όσο και μείς, ίσως και περισσότερο. Ας μην ξεχνάμε λοιπόν ότι η μεταβατική περίοδος εφαρμογής του κανονισμού έληξε στις 31 Μαΐου 2010. Ο κανονισμός πρέπει να εφαρμοστεί πλήρως.

Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική

Έρχομαι τώρα στο δεύτερο σκέλος των αρμοδιοτήτων μου, δηλαδή την ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική. Δεν χρειάζεται να αναφερθώ στη σημασία της θάλασσας για την Ελλάδα, που είναι ίσως πολύ μεγαλύτερη παρά για οποιαδήποτε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η θαλάσσια πολιτική μας θα πρέπει να έχει ως στόχο την αειφόρο ανταγωνιστικότητα την ανάπτυξη των παράκτιων περιοχών και των οικονομικών κλάδων που εξαρτώνται από την θάλασσα.

Επιτρέψτε μου να αναφερθώ σύντομα σε τρία ενδεικτικά εργαλεία αυτής της θαλάσσιας πολιτικής.

1. Τον περασμένο Οκτώβριο η Επιτροπή υιοθέτησε πρότασή μου, με μορφή οδικού χάρτη, για την ενίσχυση της επιτήρησης των ευρωπαϊκών θαλασσών. Στην ουσία πρόκειται για εναρμόνιση και συντονισμό των μέσων θαλάσσιας επιτήρησης σε ένα ενιαίο αποτελεσματικό πλαίσιο με αντικείμενο την προστασία των θαλάσσιων οικονομικών δραστηριοτήτων από διάφορες απειλές – είτε πρόκειται για την ασφάλεια της ναυτιλίας, την μόλυνση από πετρελαιοκηλίδες, το λαθρεμπόριο ή την παράνομη μετανάστευση.

Ορισμένα παραδείγματα: οι επιμέρους εθνικές αρχές που είναι αρμόδιες για επεμβάσεις έρευνας και διάσωσης θα μπορούν να έχουν άμεση πρόσβαση στις πιο έγκυρες πληροφορίες σε περιπτώσεις που κινδυνεύει η ανθρώπινη ζωή στη θάλασσα. Η ακτοφυλακή, η αστυνομία και το ναυτικό των παράκτιων κρατών της ΕΕ θα μπορούν να μοιράζονται πληροφορίες για να προλαμβάνουν και να καταπολεμούν με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο τις παράνομες δραστηριότητες στη θάλασσα ή για να προστατεύουν τα εμπορικά πλοία και τα αλιευτικά σκάφη από επιθέσεις και άλλες απειλές. Οι αρχές που είναι αρμόδιες για την πρόληψη και αντιμετώπιση περιβαλλοντικών προβλημάτων θα μπορούν να ανταλλάσουν πληροφορίες με την ακτοφυλακή, ώστε να προλαμβάνονται η θαλάσσια ρύπανση.

Όπως είναι φυσικό, η ενοποίηση αυτών των υπηρεσιών θαλάσσιας επιτήρησης σε μια ενιαία δομή θα οδηγήσει σε εξοικονόμηση πόρων για τους εθνικούς προϋπολογισμούς.

Για προφανείς λόγους, η Μεσόγειος είναι πρώτη μας προτεραιότητα στο πλαίσιο της θαλάσσιας επιτήρησης.

Ενδεικτικά σας αναφέρω ότι η Επιτροπή έχει ήδη συγχρηματοδοτήσει ειδικό πιλοτικό πρόγραμμα ύψους 9 εκατομμυρίων ευρώ, το "BlueMass Med", με σκοπό την δοκιμαστική λειτουργία του μελλοντικού Ευρωπαϊκού Δικτύου Θαλάσσιας Επιτήρησης.

2. Επίσης πέρυσι, ξεκινήσαμε το πρόγραμμα «Θαλάσσια Γνώση 2020». Μέσα από αυτό δημιουργήσαμε ένα δίκτυο πρόσβασης σε δεδομένα σχετικά με την κατάσταση των θαλασσών μας, κάτι το οποίο μας βοηθά και στην καλύτερη λήψη αποφάσεων.

Εξασφαλίζεται έτσι η άμεση πρόσβαση σε ολοκληρωμένες βάσεις δεδομένων τόσο στις αρμόδιες εθνικές υπηρεσίες, όσο και στην τοπική αυτοδιοίκηση, το ναυτιλιακό κλάδο, ερευνητές, περιβαλλοντικές οργανώσεις, κλπ. Υπολογίζουμε εξοικονόμηση δημόσιας δαπάνης γύρω στα 300 εκατομμύρια ευρώ ετησίως.

Σε ό, τι αφορά την Ελλάδα, τα υπάρχοντα κέντρα θαλασσιών ερευνών θα πρέπει να εκμεταλλευτούν την ευκαιρία να βρίσκονται σε επαφή με τους εταίρους τους από τα άλλα κράτη μέλη και έτσι να ενισχύουν την τεχνογνωσία τους.

Πέρυσι επίσης, σε συνεργασία με την ομόλογό μου αρμόδια Επίτροπο για την έρευνα, Máire Geoghegan Quinn, ξεκινήσαμε το πρόγραμμα "Ωκεανοί του Αύριο - Ocean of Tomorrow", ύψους 45 εκατομμυρίων ευρώ, για την έρευνα σχετικά με τις θαλάσσιες δραστηριότητες.

3. Το τρίτο εργαλείο της Θαλάσσιας Πολιτικής είναι ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός. Η ανάγκη πηγάζει από την διαπίστωση ότι η φέρουσα ικανότητα των θαλασσών και παράκτιων περιοχών είναι πεπερασμένη, ενώ διάφορες οικονομικές δραστηριότητες όπως η ναυτιλία, η αλιεία, οι υδατοκαλλιέργειες, ο τουρισμός, η παραγωγή ενέργειας, συνωστίζονται σε ένα όλο και πιο σκληρό ανταγωνισμό εξεύρεσης θαλάσσιου χώρου.

Προκειμένου λοιπόν να μπορούν τα κράτη μέλη να κάνουν την καλύτερη δυνατή χρήση του θαλάσσιου χώρου, και να διατηρούν την βέλτιστη ισορροπία ανάμεσα στα συγκρουόμενα συμφέροντα και την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος, ανακοίνωσα τον περασμένο Δεκέμβριο την πρόθεση της Επιτροπής να καταθέσει φέτος πρόταση για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό.

Πρόκειται για σημαντικό εργαλείο σχεδιασμού το οποίο αναμένεται να αποφέρει σημαντική εξοικονόμηση πόρων στους εθνικούς προϋπολογισμούς.

Έχουμε υπολογίσει ότι χάρη στον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό μπορούν να επιταχυνθούν οι διαδικασίες ολοκλήρωσης των επενδύσεων κατά 1, 2 ή 3 χρόνια. Αυτό ισοδυναμεί σε όφελος μεταξύ 60 και 600 εκατομμυρίων ευρώ μέχρι το έτος 2020. Αυτή η μείωση του κόστους συναλλαγών μεταφράζεται σε περεταίρω εξοικονόμηση δαπανών για την εθνική οικονομία. Πρόσφατη μελέτη για λογαριασμό της Επιτροπής αποτιμά τα οφέλη εξοικονόμησης που προκύπτουν από τυχόν μείωση του κόστους συναλλαγών κατά 1% σε 170 με 1.300 εκατομμύρια ευρώ. Οι αριθμοί αυτοί είναι εντυπωσιακοί. Και ακόμη και αν βασίζονται σε υποθέσεις εργασίας, αποτελούν σαφή ένδειξη των πραγματικών τάσεων.

Η Ελλάδα θα ωφεληθεί σε μεγάλο βαθμό από αυτό το καινοτόμο εργαλείο. Πάρτε για παράδειγμα τον κλάδο της υδατοκαλλιέργειας. Δεν μπορεί κανείς να μην λάβει υπόψη του το τεράστιο δυναμικό του όσον αφορά την ανάπτυξη και την απασχόληση. Ωστόσο, η μελλοντική ανάπτυξη του συγκεκριμένου κλάδου προϋποθέτει ολοκληρωμένη εποπτεία των οικονομικών και

περιβαλλοντικών επιπτώσεών του, αλλά και μέριμνα για τη βιώσιμη διαχείριση των πόρων καθώς και της ποιότητας των υδάτων.

Δεν σταματάμε όμως εδώ. Πέρα από τις οριζόντιες δράσεις, συγκεκριμένα μέτρα επικεντρώνονται σε γεωγραφικά καθορισμένες θαλάσσιες περιοχές. Όπως πολλοί από εσάς γνωρίζουν αυτή τη στιγμή προετοιμάζουμε μια θαλάσσια στρατηγική που αφορά την περιοχή της Αδριατικής-Ιονίου.

Επιτρέψτε μου μια τελευταία αναφορά, που θεωρώ σημαντική. Το 2011 θα καταγραφεί στην παγκόσμια ιστορία ως σταθμός για την Μεσόγειο. Οι εξεγέρσεις που εκδηλώθηκαν πρόσφατα στις όχθες της Μεσογείου βρίσκονται σε εξέλιξη. Οι δυνάμεις της καταπίεσης και του σκοταδισμού αντιδρούν. Ωστόσο, ο κόσμος μας έχει αλλάξει οριστικά. Τα αυταρχικά καθεστώτα πέφτουν και η ΕΕ προσφέρει στη διαδικασία αυτή όση στήριξη μπορεί.

Με ποιόν τρόπο μπορεί να βοηθήσει η θαλάσσια πολιτική μας;

Διερευνούμε τις δυνατότητες για επιπλέον δράσεις. Με πρωτοβουλία μου, πετύχαμε για πρώτη φορά συνεργασία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για κοινό έργο. Το έργο αποσκοπεί στον εντοπισμό ευκαιριών στον τομέα της θαλάσσιας συνεργασίας και ανάπτυξης στην Μεσόγειο. Το πρώτο βήμα έχει ήδη γίνει με την έναρξη της μελέτης σκοπιμότητας στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ευρω-Μεσογειακών Επενδύσεων και Εταιρικής Σχέσης (Facility for Euro-Mediterranean Investment and Partnership – FEMIP). Η μελέτη επικεντρώνεται σε τρεις βασικούς άξονες θεμελιώδους σημασίας: 1) την κοινωνική διάσταση με ενίσχυση της εκπαίδευσης και ασφάλειας για τους ναυτικούς, 2) τη θαλάσσια επιτήρηση και 3) την διευκόλυνση της χρηματοδότησης έργων στην θάλασσα. Η σχετική έκθεση θα υποβληθεί τον Σεπτέμβριο του 2011.

Επίλογος

Όλοι ωφελούμαστε από περισσότερες εμπορικές συναλλαγές, περισσότερες ευημερούσες αγορές, περισσότερη επιχειρηματική δραστηριότητα και περισσότερες καινοτομίες, εξασφαλίζοντας βέβαια την αειφορία της αλιείας και τον σεβασμό στο περιβάλλον. Αυτός είναι ο λόγος που δεν πρέπει να χάσουμε τις ευκαιρίες που δίνονται μέσα από την μεταρρύθμιση της αλιευτικής μας πολιτικής, την εφαρμογή του μεσογειακού κανονισμού και την προώθηση της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής. Νομίζω ότι έχουμε λοιπόν αρκετούς λόγους να είμαστε αισιόδοξοι!

Σας ευχαριστώ για την παρουσία σας και την προσοχή σας.